

I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 230/2014

z 11. marca 2014,

ktorým sa ustanovuje nástroj na podporu stability a mieru

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 209 ods. 1 a článok 212 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽¹⁾,

keďže:

- (1) Týmto nariadením sa ustanovuje jeden z nástrojov poskytovania priamej pomoci pre vonkajšie politiky Únie a nahrádza sa ním nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1717/2006 ⁽²⁾, ktorého platnosť uplynula 31. decembra 2013.
- (2) Medzi hlavné ciele vonkajšej činnosti Únie, ako sa stanovujú okrem iného v článku 21 Zmluvy o Európskej únii (Zmluva o EÚ), patrí zachovanie mieru, predchádzanie konfliktom, posilnenie medzinárodnej bezpečnosti a pomoc obyvateľom, krajinám a regiónom postihnutým prírodnými katastrofami alebo katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou. Krízy a konflikty ohrozujúce krajiny a regióny spolu s ďalšími javmi, ako sú napríklad terorizmus, organizovaná trestná činnosť, rodovo motivované násilie, zmena klímy, výzvy v oblasti kybernetickej bezpečnosti a bezpečnostné hrozby vyvolávané prírodnými katastrofami predstavujú riziko pre stabilitu a bezpečnosť. V záujme účinného a včasného riešenia uvedených problémov sú potrebné osobitné finančné zdroje a finančné nástroje, ktoré môžu doplniť fungovanie humanitárnej pomoci a nástrojov dlhodobej spolupráce.

- (3) Európska rada vo svojich záveroch z 15. a 16. júna 2001 schválila program Únie na predchádzanie násilným konfliktom, v ktorom sa zdôrazňuje politický záväzok Únie pokračovať v predchádzaní konfliktom ako jeden z hlavných cieľov vonkajších vzťahov Únie, a uznáva, že nástroje rozvojovej spolupráce môžu prispievať k dosiahnutiu uvedeného cieľa. V záveroch Rady z 20. júna 2011 o predchádzaní konfliktom sa znovu potvrdila platnosť uvedeného programu ako platného politického základu pre ďalšiu činnosť Únie v oblasti predchádzania konfliktom. Rada vo svojich záveroch zo 17. novembra 2009 schválila „konceptiu posilňovania kapacít EÚ v oblasti mediácie a dialógu“.

- (4) V záveroch Rady z 19. novembra 2007 o reakcii EÚ na nestabilné situácie a záveroch Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v rámci Rady tiež 19. novembra 2007, o bezpečnosti a rozvoji sa zdôraznilo, že vzťah medzi rozvojom a bezpečnosťou by mal predstavovať zdroj informácií pre stratégie a politiky Únie s cieľom prispieť k súdržnosti politík v rámci rozvoja v súlade s článkom 208 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a k súdržnosti vonkajšej činnosti Únie vo všeobecnosti. Rada konkrétne dospela k záveru, že do budúcej činnosti v oblasti bezpečnosti a rozvoja by sa mali zahrnúť bezpečnostné a rozvojové dôsledky zmeny klímy, otázky životného prostredia a riadenia prírodných zdrojov a migrácia.

- (5) Európska rada schválila 12. decembra 2003 európsku bezpečnostnú stratégiu a 11. decembra 2008 spoločnú analýzu správy o jej plnení. Komisia vo svojom oznámení s názvom Stratégia vnútornej bezpečnosti EÚ: Päť krokov k bezpečnejšej Európe tiež zdôraznila význam spolupráce s tretími krajinami a regionálnymi organizáciami, najmä na účely boja proti viacnásobným hrozbám, akými sú napríklad obchodovanie s ľuďmi, obchodovanie s drogami a terorizmus.

⁽¹⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 11. decembra 2013 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 11. marca 2014.

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1717/2006 z 15. novembra 2006, ktorým sa ustanovuje nástroj stability (Ú. v. EÚ L 327, 24.11.2006, s. 1).

- (6) Komisia vo svojom oznámení s názvom K odpovedi EÚ na citlivé situácie – angažovanie sa v náročných podmienkach v záujme trvalo udržateľného rozvoja, stability a mieru uznala zásadný prínos Únie k podpore mieru a stability riešením prejavov násilia a pôvodných príčin nedostatočnej bezpečnosti a násilných konfliktov. Toto nariadenie by malo prispieť k dosiahnutiu uvedených cieľov.
- (7) Rada 8. decembra 2008 schválila komplexný prístup k vykonávaniu rezolúcií Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov 1325 (2000) a 1820 (2008) o ženách, mieri a bezpečnosti zo strany Únie a uznala tak úzke prepojenie medzi otázkami mieru, bezpečnosti, rozvoja a rodovej rovnosti. Únia sa neustále zasadzuje o úplné vykonávanie programu, ktorý sa pre problematiku žien, mieru a bezpečnosti stanovuje v príslušných rezolúciách Bezpečnostnej rady OSN, pričom zdôrazňuje najmä potrebu bojovať proti násiliu voči ženám počas konfliktov a podporovať účasť žien na budovaní mieru.
- (8) V strategickom rámci a akčnom pláne EÚ pre ľudské práva a demokraciu, ktoré prijala Rada 25. júna 2012, sa vyzýva na vypracovanie operačných usmernení s cieľom zabezpečiť zohľadnenie ľudských práv pri navrhovaní a vykonávaní opatrení na podporu boja proti terorizmu a zdôrazňuje, že zamedzenie mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu a dodržiavanie zásad riadneho procesu (vrátane prezumpcie nevinoty, práva na spravodlivý súdny proces a práva na obhajobu) sú prioritami Únie v súvislosti s presadzovaním ľudských práv.
- (9) Demokracia a ľudské práva zaujímajú vo vzťahoch Únie s tretími krajinami popredné miesto, a mali by sa preto považovať za zásady v rámci tohto nariadenia.
- (10) Vo vyhlásení Európskej rady z 25. marca 2004 o boji proti terorizmu sa vyzvalo na začlenenie cieľov boja proti terorizmu do programov vonkajšej pomoci. V stratégii Európskej únie na boj proti terorizmu, ktorú Rada prijala 30. novembra 2005, sa požaduje, aby sa v rámci boja proti terorizmu rozšírila spolupráca s tretími krajinami a OSN. V záveroch Rady z 23. mája 2011 o posilnení prepojení medzi vnútornými a vonkajšími aspektmi boja proti terorizmu sa požadovalo posilnenie kapacít príslušných orgánov zapojených do boja proti terorizmu v tretích krajinách pri strategickom programovaní nástroja stability, ktorý bol zriadený nariadením (ES) č. 1717/2006.
- (11) Nariadenie (ES) č. 1717/2006 sa prijalo s cieľom umožniť Únii konzistentne a integrovane reagovať na krízové situácie a situácie vznikajúcej krízy, riešiť konkrétne globálne a nadregionálne bezpečnostné hrozby a zlepšiť pripravenosť na krízy. Cieľom tohto nariadenia je zaviesť zrevidovaný nástroj, vychádzajúc zo skúseností s nariadením (ES) č. 1717/2006, s cieľom zvýšiť účinnosť a súdržnosť činnosti Únie v oblasti reakcie na krízu, predchádzania konfliktom, budovania mieru a pripravenosti na krízy pri riešení bezpečnostných hrozieb a výziev.
- (12) Opatrenia prijaté podľa tohto nariadenia by sa mali usilovať o dosiahnutie cieľov stanovených v článku 21 Zmluvy o EÚ a článkoch 208 a 212 ZFEÚ. Uvedené opatrenia môžu dopĺňať opatrenia prijaté Úniou v rámci cieľov spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky v zmysle hlavy V Zmluvy o EÚ a opatrenia prijaté v rámci piatej časti ZFEÚ, pričom by s nimi mali byť v súlade. Rada a Komisia by mali spolupracovať pri zabezpečení takéhoto súladu, a to každá v rámci svojich príslušných právomocí.
- (13) Toto nariadenie by malo byť v súlade s ustanoveniami týkajúcimi sa organizácie a fungovania Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ďalej len „ESVČ“) ustanovenej rozhodnutím Rady 2010/427/EÚ⁽¹⁾. Vo vyhlásení vysokej predstaviteľky o politickej zodpovednosti z roku 2010 sa potvrdili zásady dialógu, konzultácie, poskytovania informácií a podávania správ vo vzťahu k Európskemu parlamentu.
- (14) Komisia a ESVČ by si podľa potreby mali pravidelne a často vymieňať názory a informácie s Európskym parlamentom. Okrem toho v súlade s príslušnými medziinštitucionálnymi dohodami týkajúcimi sa tejto záležitosti má Európsky parlament získať prístup k dokumentom, aby bol možný výkon kontrolnej právomoci podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁽²⁾ informovaným spôsobom.
- (15) Spoločné pravidlá a postupy pre vykonávanie nástrojov Únie pre financovanie vonkajšej činnosti sú stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 231/2014⁽³⁾.

(1) Rozhodnutie Rady 2010/427/EÚ z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, s. 30).

(2) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

(3) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 231/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá a postupy pre vykonávanie nástrojov Únie pre financovanie vonkajšej činnosti (pozri stranu 11 tohto úradného vestníka).

(16) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali Komisii udeliť vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o programovanie a vykonávanie opatrení. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením (EÚ) č 182/2011.

(17) Vzhľadom na povahu takých vykonávacích aktov, najmä ich politicky orientovanú povahu a vplyv na rozpočet, by sa mal v zásade pri ich prijímaní uplatňovať postup preskúmania, s výnimkou prípadu opatrení s malým finančným rozsahom.

(18) Komisia by mala bezodkladne prijať uplatniteľné vykonávacie akty vtedy, keď si to vyžadujú vážne a naliehavé dôvody v riadne odôvodnených prípadoch týkajúcich sa potreby rýchlej reakcie Únie.

(19) Únia by sa mala usilovať o čo najefektívnejšie využitie dostupných zdrojov v snahe optimalizovať vplyv svojej vonkajšej činnosti. Malo by sa to dosiahnuť súdržnosťou a komplementárnosťou medzi nástrojmi Únie pre vonkajšiu činnosť, ako aj vytvorením synergií medzi týmto nástrojom, ďalšími nástrojmi Únie pre financovanie vonkajšej činnosti a ďalšími politikami Únie. Malo by to ďalej viesť k vzájomnému posilňovaniu programov vytvorených v rámci nástrojov pre financovanie vonkajšej činnosti.

(20) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

(21) Týmto nariadením sa na celú dobu jeho platnosti stanovuje finančné krytie, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú hodnotu v zmysle bodu 17 Medziinštitucionálnej dohody z 2. decembra 2013 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových otázkach a riadnom finančnom hospodárení⁽¹⁾ pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu.

(22) Je vhodné zosúladiť dobu platnosti tohto nariadenia s dobou platnosti nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 1311/2013⁽²⁾. Toto nariadenie by sa preto malo uplatňovať od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a ciele

1. Týmto nariadením sa ustanovuje nástroj (ďalej len „nástroj na podporu stability a mieru“), ktorým sa v období rokov 2014 až 2020 poskytuje priama podpora vonkajším politikám Únie zvýšením účinnosti a súdržnosti opatrení Únie v oblasti reakcie na krízu, predchádzania konfliktom, budovania mieru a pripravenosti na krízu, a pri riešení globálnych a nadregionálnych hrozieb.

2. Únia prijíma opatrenia v oblasti rozvojovej spolupráce, ako aj opatrenia v oblasti finančnej, hospodárskej a technickej spolupráce s tretími krajinami, regionálnymi a medzinárodnými organizáciami a ďalšími štátnymi aktérmi a aktérmi občianskej spoločnosti na základe podmienok stanovených v tomto nariadení.

3. Na účely tohto nariadenia pojem „aktéri občianskej spoločnosti“ zahŕňa mimovládne organizácie, organizácie zastupujúce domorodé obyvateľstvo, miestne občianske skupiny a profesijné združenia, družstvá, odborové zväzy, organizácie zastupujúce hospodárske a sociálne záujmy, miestne organizácie (vrátane sietí), ktoré pôsobia v oblasti decentralizovanej regionálnej spolupráce a integrácie, organizácie spotrebiteľov, organizácie žien a mládeže, školiace, kultúrne, výskumné a vedecké organizácie, univerzity, cirkvi a náboženské združenia a komunity, médiá a všetky mimovládne združenia a súkromné a verejné nadácie, pri ktorých existuje predpoklad, že prispievajú k rozvoju alebo vonkajšiemu rozmeru vnútorných politík. Ak je to nevyhnutné na dosiahnutie cieľov tohto nariadenia, môžu sa financovať aj iné orgány alebo aktéri neuvedení v tomto odseku.

4. Osobitnými cieľmi tohto nariadenia sú:

a) rýchlo prispievať k stabilite v krízovej situácii alebo v situácii vznikajúcej krízy prostredníctvom efektívnej reakcie navrhnutej s cieľom prispieť k zachovaniu, vytvoreniu alebo obnoveniu podmienok potrebných na riadne vykonávanie vonkajších politík a akcií Únie v súlade s článkom 21 Zmluvy o EÚ;

b) prispievať k predchádzaniu konfliktom a zabezpečovaniu kapacity a pripravenosti na riešenie situácie pred vypuknutím krízy a po jej ukončení a budovanie mieru; a

c) reagovať na osobitné globálne a nadregionálne hrozby pre mier, medzinárodnú bezpečnosť a stabilitu.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 373, 20.12.2013, s. 1.

⁽²⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) č. 1311/2013 z 2. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje viacročný finančný rámec na roky 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 884).

Článok 2

HLAVA II

Zosúladenie a komplementárnosť pomoci poskytovanej Úniou

1. Komisia zabezpečí, aby opatrenia prijaté podľa tohto nariadenia boli v súlade s celkovým strategickým politickým rámcom Únie pre partnerské krajiny a predovšetkým s cieľmi opatrení uvedených v odseku 2, ako aj s ďalšími príslušnými opatreniami Únie.

2. Opatreniami prijatými podľa tohto nariadenia sa môžu dopĺňať opatrenia prijaté podľa hlavy V Zmluvy o EÚ a piatej časti ZFEÚ. Opatrenia prijaté podľa tohto nariadenia musia náležite zohľadňovať stanoviská Európskeho parlamentu.

3. Pomoc Únie poskytovaná podľa tohto nariadenia dopĺňa pomoc poskytovanú na základe nástrojov vonkajšej pomoci Únie, poskytujú sa len vtedy, ak sa uvedenými nástrojmi nemôže zabezpečiť primeraná a účinná reakcia, pričom sa plánuje a realizuje tak, aby bola podľa potreby zaistená kontinuita činností na základe uvedených nástrojov.

4. Podľa možnosti sa zahrnú tieto prierezové témy, a to aj do programovania:

- a) podpora demokracie a dobrej správy;
- b) ľudské práva a humanitárne právo vrátane práv detí a práv domorodých obyvateľov;
- c) nediskriminácia;
- d) rodová rovnosť a posilnenie postavenia žien;
- e) predchádzanie konfliktom; a
- f) zmena klímy.

5. Činnosti spadajúce do pôsobnosti nariadenia Rady (ES) č. 1257/96 ⁽¹⁾ a rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ ⁽²⁾, ktoré sú oprávnené na financovanie podľa uvedených aktov, sa nesmú financovať podľa tohto nariadenia.

6. Komisia s cieľom posilniť účinnosť a komplementárnosť opatrení pomoci Únie a vnútroštátnych opatrení pomoci a v záujme predchádzania dvojitému financovaniu podporuje úzku koordináciu medzi činnosťami Únie a činnosťami členských štátov, a to na úrovni rozhodovania, ako aj na mieste ich vykonávania. Na tento účel členské štáty a Komisia využívajú systém výmeny informácií. Komisia môže prijímať iniciatívy na podporu takejto koordinácie. Okrem toho Komisia zabezpečuje koordináciu a spoluprácu s multilaterálnymi, regionálnymi a subregionálnymi organizáciami a ďalšími darcami.

⁽¹⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci (Ú. v. ES L 163, 2.7.1996, s. 1).

⁽²⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ zo 17. decembra 2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 924).

TYPY POMOCI ÚNIE

Článok 3

Pomoc pri reakcii na krízové situácie alebo na situácie vznikajúcej krízy v záujme predchádzania konfliktom

1. Únia poskytuje technickú a finančnú pomoc na dosiahnutie osobitných cieľov stanovených v článku 1 ods. 4 písm. a) v reakcii na tieto výnimočné a nepredvídané situácie:

- a) naliehavé situácie, krízové situácie alebo situácie vznikajúcej krízy;
- b) situácie predstavujúce hrozbu pre demokraciu, verejný poriadok, ochranu ľudských práv a základných slobôd, či bezpečnosť a ochranu osôb, osobitne osôb vystavených rodovo motivovanému násiliu v nestabilných situáciách; alebo
- c) situácie, ktoré by mohli prerásť do ozbrojeného konfliktu alebo vážne destabilizovať danú tretiu krajinu alebo krajiny.

Takáto pomoc môže tiež riešiť situácie, keď Únia využila doložku o podstatných prvkoch medzinárodných dohôd s cieľom čiastočne alebo úplne pozastaviť spoluprácu s tretími krajinami.

2. Technická a finančná pomoc uvedená v odseku 1 sa môže vzťahovať na:

- a) podporu úsilia medzinárodných a regionálnych organizácií, štátnych aktérov a aktérov občianskej spoločnosti pri vytváraní dôvery, sprostredkovaní, dialógu a zmierení prostredníctvom poskytovania technickej a logistickej pomoci;
- b) podporu vykonávania rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN o ženách, mieri a bezpečnosti, a to najmä v nestabilných a konfliktných krajinách a v krajinách po skončení konfliktu;
- c) podporu vytvárania a fungovania dočasných správ stanovených v súlade s medzinárodným právom;
- d) podporu rozvoja demokratických, pluralitných štátnych inštitúcií vrátane opatrení na posilnenie úlohy žien v takýchto inštitúciách, účinnej civilnej správy a civilného dohľadu nad bezpečnostným systémom, ako aj opatrení na posilnenie kapacity orgánov presadzovania práva a justičných orgánov zapojených do boja proti terorizmu, organizovanej trestnej činnosti a všetkým formám nezákonného obchodovania;

- e) podporu medzinárodných trestných súdov a vnútroštátnych súdov ad hoc, komisií pre pravdu a zmierenie a mechanizmov na právne urovnanie žalôb týkajúcich sa ľudských práv a na presadzovanie a rozhodovanie o majetkových právach stanovených v súlade s medzinárodnými normami pre oblasť ľudských práv a právny štát;
- f) podporu opatrení potrebných na začatie obnovy a rekonštrukcie kľúčovej infraštruktúry, obydli, verejných budov a hospodárskych aktív a základných výrobných kapacít a ďalších opatrení na obnovenie hospodárskej činnosti, tvorbu pracovných miest a vytvorenie minimálnych podmienok potrebných pre udržateľný sociálny rozvoj;
- g) podporu civilných opatrení týkajúcich sa demobilizácie a reintegrácie bývalých účastníkov bojov a ich rodín do občianskej spoločnosti, a prípadne aj ich repatriácie, ako aj opatrení na riešenie situácie detských vojakov a žien zúčastňujúcich sa na bojocho;
- h) podporu opatrení na zmiernenie sociálneho vplyvu reštrukturalizácie ozbrojených síl;
- i) podporu opatrení, v rámci politik spolupráce Únie a ich cieľov, zameraných na riešenie sociálno-ekonomických dôsledkov násilných mín, nevybuchutej munície alebo pozostatkov výbušného vojenského materiálu z vojny na civilné obyvateľstvo; činnosti financované na základe tohto nariadenia môžu okrem iného zahŕňať školenia o rizikách, detekciu a zneškodňovanie mín a s tým spojenú likvidáciu zásob;
- j) podporu opatrení, v rámci politik spolupráce Únie a ich cieľov, zameraných na boj proti nezákonnému používaniu a prístupu k strelným zbraňam, ručným a ľahkým zbraňam;
- k) podporu opatrení na zabezpečenie primeraného splnenia osobitných potrieb žien a detí v krízových situáciách a počas konfliktov vrátane ich vystavenia rodovo motivovanému násiliu;
- l) podporu rehabilitácie a opätovného začlenenia obetí ozbrojených konfliktov vrátane opatrení na riešenie osobitných potrieb žien a detí;
- m) podporu opatrení na podporu a ochranu dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, demokracie a právneho štátu a príslušných medzinárodných nástrojov;
- n) podporu sociálno-ekonomických opatrení v záujme presadzovania rovnoprávneho prístupu k prírodným zdrojom v krízovej situácii alebo v situácii vznikajúcej krízy vrátane budovania mieru a k ich transparentnému riadeniu;
- o) podporu opatrení na riešenie možných dôsledkov náhleho presunu obyvateľstva s významom pre politickú a bezpečnostnú situáciu vrátane opatrení na riešenie potrieb komunít hostiteľskej krajiny v krízovej situácii alebo v situácii vznikajúcej krízy vrátane budovania mieru;
- p) podporu opatrení v záujme propagácie rozvoja a organizácie občianskej spoločnosti a jej účasti na politickom procese vrátane opatrení na posilnenie úlohy žien v tomto procese a opatrení na podporu nezávislých, pluralitných a profesionálnych médií;
- q) podporu opatrení pri reakcii na prírodné katastrofy alebo katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou, ktoré ohrozujú stabilitu, a na hrozby pre verejné zdravie spojené s pandémiami v prípade absencie alebo ako doplnok humanitárnej pomoci Únie a pomoci v oblasti civilnej ochrany.
3. V situáciách uvedených v odseku 1 tohto článku môže Únia poskytnúť aj technickú a finančnú pomoc, ktorá nie je výslovne zahrnutá v odseku 2 tohto článku. Takáto pomoc sa obmedzuje na opatrenia výnimočnej pomoci uvedené v článku 7 ods. 2, ktoré spĺňajú všetky tieto podmienky:
- a) spadajú do všeobecného rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia a osobitných cieľov stanovených v článku 1 ods. 4 písm. a);
- b) majú obmedzenú dĺžku trvania na obdobie stanovené v článku 7 ods. 2;
- c) za normálnych okolností by boli oprávnené v rámci iných nástrojov Únie na vonkajšiu pomoc alebo ďalších zložiek tohto nariadenia, ale kvôli potrebe rýchlej reakcie na situáciu by mali byť riešené v rámci opatrení pre krízové situácie alebo situácie vznikajúcej krízy.

Článok 4

Pomoc na účely predchádzania konfliktom, budovania mieru a prípravenosti na krízy

1. Únia poskytuje technickú a finančnú pomoc na dosiahnutie osobitných cieľov stanovených v článku 1 ods. 4 písm. b). Takáto pomoc zahŕňa podporu opatrení zameraných na budovanie a posilnenie schopnosti Únie a jej partnerov predchádzať konfliktom, budovať mier a riešiť predkrízové potreby a potreby po skončení krízy v úzkej koordinácii s OSN a ďalšími medzinárodnými, regionálnymi a subregionálnymi organizáciami a štátnymi aktérmi a aktérmi občianskej spoločnosti pri ich úsilí o:

- a) podporu včasného varovania a analýzy rizík konfliktu pri tvorbe politik a vykonávaní politik;
- b) uľahčenie a budovanie kapacít v oblasti budovania dôvery, mediácie, dialógu a zmierovania s osobitným zreteľom na vznikajúce napätia medzi komunitami;

- c) posilnenie kapacít v záujme účasti na civilných stabilizačných misiách a ich nasadzovania;
- d) zlepšenie obnovy po skončení konfliktov a po katastrofách s významom pre politickú a bezpečnostnú situáciu;
- e) obmedzovanie využívania prírodných zdrojov na financovanie konfliktov a podporu dodržiavania podmienok iniciatív ako je certifikačné schéma Kimberleyského procesu, najmä pokiaľ ide o zavádzanie účinných domácich kontrol produkcie a obchodu s prírodnými zdrojmi, zainteresovanými stranami.

2. Opatrenia podľa tohto článku:

- a) zahŕňajú prenos know-how, výmenu informácií a najlepších postupov, posúdenie rizík alebo hrozieb, výskum a analýzu, systémy včasného varovania, odborné školenia a poskytovanie služieb;
- b) prispievajú k ďalšiemu rozvoju štruktúrovaného dialógu o otázkach budovania mieru;
- c) môžu zahŕňať technickú a finančnú pomoc na vykonávanie činností na podporu budovania mieru a štátu.

Článok 5

Pomoc pri riešení globálnych a nadregionálnych hrozieb a vznikajúcich hrozieb

1. Únia poskytuje technickú a finančnú pomoc na dosiahnutie osobitných cieľov stanovených v článku 1 ods. 4 písm. c) v týchto oblastiach:

- a) ohrozenie verejného poriadku, bezpečnosti a ochrany jednotlivcov, kritickej infraštruktúry a verejného zdravia;
- b) zmiernenie rizík a pripravenosť na ne, či už ide o riziká úmyselného, náhodného alebo prírodného pôvodu, týkajúce sa chemických, biologických, rádiologických a jadrových materiálov alebo látok.

2. Pomoc, pokiaľ ide o oblasti uvedené v odseku 1 písm. a), pokrýva podporu pre opatrenia zamerané na:

- a) posilnenie kapacity orgánov presadzovania práva a justičných a civilných orgánov zapojených do boja proti terorizmu, boja proti organizovanej trestnej činnosti vrátane počítačovej kriminality a všetkým formám nezákonného obchodovania, ako aj do účinnej kontroly nezákonného obchodu a tranzitu;
- b) riešenie hrozieb týkajúcich sa kritickej infraštruktúry, ktorá môže zahŕňať medzinárodnú dopravu vrátane osobnej a nákladnej dopravy, energetických operácií a distribúcie energie a elektronických informácií a komunikačných sietí. Takéto opatrenia kladú osobitný dôraz na nadregionálnu spoluprácu a uplatňovanie medzinárodných noriem v oblastiach informovanosti o rizikách, analýzy zraniteľnosti, pripravenosti na núdzové situácie, výstrahy a zvládania následkov;

- c) zaistenie primeranej reakcie na závažné hrozby pre verejné zdravie vrátane náhlych epidémií s možným nadnárodným dosahom;

- d) riešenie globálnych a nadregionálnych účinkov zmeny klímy s možným destabilizujúcim vplyvom na mier a bezpečnosť.

3. Pokiaľ ide o opatrenia uvedené v odseku 2 písm. a):

- a) prioritou je nadregionálna spolupráca zahŕňajúca dve alebo viac tretích krajín, ktoré prejavili jasnú politickú vôľu riešiť vznikajúce problémy. Spolupráca v boji proti terorizmu sa môže uskutočňovať taktiež s jednotlivými krajinami, regiónmi alebo medzinárodnými, regionálnymi a subregionálnymi organizáciami;

- b) dôraz kladú predovšetkým na dobrú správu vecí verejných a sú v súlade s medzinárodným právom;

- c) v súvislosti s pomocou orgánom zapojeným do boja proti terorizmu, prioritou sú podporné opatrenia v oblasti rozvoja a posilnenia právnych predpisov týkajúcich sa boja proti terorizmu, vykonávanie a prax v oblasti finančného práva, colných predpisov a imigračného práva, rozvoj postupov presadzovania práva, ktoré spĺňajú najprísnejšie medzinárodné normy a sú v súlade s medzinárodným právom, posilnenie demokratickej kontroly a mechanizmov inštitucionálneho dohľadu a prevencia násilného radikalizmu;

- d) v súvislosti s pomocou týkajúcou sa problematiky drog, osobitná pozornosť sa venuje medzinárodnej spolupráci, ktorej cieľom je podporiť najlepšie postupy týkajúce sa zníženia dopytu, výroby a spôsobených škôd.

4. Pomoc v oblastiach uvedených v odseku 1 písm. b) pokrýva podporu pre opatrenia zamerané na:

- a) podporu civilných výskumných činností ako alternatívy k výskumu v oblasti obrany;

- b) posilnenie bezpečnostných postupov týkajúcich sa civilných zariadení, kde sa skladujú citlivé chemické, biologické, rádiologické a jadrové materiály alebo látky, alebo kde sa takéto materiály alebo látky používajú v rámci civilných výskumných programov;

- c) podporu, v rámci politik spolupráce Únie a ich cieľov, vybudovania civilnej infraštruktúry a vypracovania príslušných civilných štúdií, ktoré sú potrebné pre demontáž, obnovu alebo zmenu spôsobu využívania zbrojných zariadení a lokalít, ak sa o nich vyhlásilo, že už nepatria do obranného programu;

- d) posilnenie kapacity príslušných civilných orgánov, ktoré sa zúčastňujú na rozvoji a výkone účinnej kontroly nezákonného obchodovania s chemickými, biologickými, rádiologickými a jadrovými materiálmi alebo látkami (vrátane vybavenia na ich výrobu alebo dodanie);

- e) vytváranie právneho rámca a inštitucionálnych kapacít na zavedenie a výkon účinných kontrol vývozu položiek s dvojakým použitím vrátane opatrení regionálnej spolupráce;
- f) vypracovanie účinných opatrení v oblasti civilnej pripravenosti na katastrofy, núdzového plánovania, reakcie na krízu a kapacít pre nápravné opatrenia.

HLAVA III

PROGRAMOVANIE A VYKONÁVANIE

Článok 6

Všeobecný rámec

Pomoc Únie sa vykonáva v súlade s nariadením (EÚ) č. 236/2014 prostredníctvom:

- a) opatrení výnimočnej pomoci a programov dočasnej reakcie uvedených v článku 7;
- b) tematických strategických dokumentov a viacročných orientačných programov uvedených v článku 8;
- c) ročných akčných programov, jednotlivých opatrení a osobitných opatrení;
- d) podporných opatrení.

Článok 7

Opatrenia výnimočnej pomoci a programy dočasnej reakcie

1. Pomoc Únie podľa článku 3 sa poskytuje prostredníctvom opatrení výnimočnej pomoci a programov dočasnej reakcie.

2. V situáciách uvedených v článku 3 ods. 1 Komisia môže prijať opatrenia výnimočnej pomoci, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v článku 3 ods. 3. Takéto opatrenie výnimočnej pomoci môže trvať najviac 18 mesiacov a v prípade objektívnych a nepredvídaných prekážok pri jeho vykonávaní sa môže predĺžiť dvakrát o ďalších najviac šesť mesiacov, a to celkovo maximálne na 30 mesiacov pod podmienkou, že sa nezvyší finančná suma opatrenia.

V prípade dlhodobých krízových situácií a konfliktov môže Komisia prijať druhé opatrenie výnimočnej pomoci s dĺžkou trvania až 18 mesiacov.

Dĺžka trvania opatrenia výnimočnej pomoci uvedeného v prvom pododseku v kombinácii s dĺžkou trvania opatrenia uvedeného v druhom pododseku nesmie prekročiť 36 mesiacov.

3. Ak sú náklady na opatrenie výnimočnej pomoci vyššie ako 20 000 000 EUR, opatrenie sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 236/2014.

4. Pred prijatím alebo predĺžením opatrenia výnimočnej pomoci s nákladmi do výšky 20 000 000 EUR Komisia informuje Radu o jeho povahe a cieľoch a plánovaných finančných sumách. Komisia taktiež informuje Radu pred uskutočnením významných a podstatných zmien týkajúcich sa už prijatých opatrení výnimočnej pomoci. Komisia pri plánovaní a následnom vykonávaní týchto opatrení zohľadňuje príslušný politický prístup Rady v záujme súladu vonkajšej činnosti Únie.

5. Čo najskôr po prijatí opatrenia výnimočnej pomoci a v každom prípade do troch mesiacov od jeho prijatia podá Komisia Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej poskytne prehľad o povahe, kontexte a zdôvodnení prijatého opatrenia vrátane komplementárnosti uvedeného opatrenia s prebiehajúcimi a plánovanými reakciami Únie.

6. Komisia môže v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 prijať programy dočasnej reakcie na účely vytvorenia alebo obnovenia základných podmienok potrebných na účinné vykonávanie politik Únie v oblasti vonkajšej spolupráce.

Programy dočasnej reakcie vychádzajú z opatrení výnimočnej pomoci.

7. Komisia riadne a včas informuje Európsky parlament o jej plánoch a vykonávaní pomoci Únie podľa článku 3 vrátane plánovaných finančných súm a tiež informuje Európsky parlament v prípade uskutočnenia podstatných zmien alebo predĺžení uvedenej pomoci.

Článok 8

Tematické strategické dokumenty a viacročné orientačné programy

1. Tematické strategické dokumenty tvoria všeobecný základ vykonávania pomoci podľa článkov 4 a 5. Tematické strategické dokumenty vytvárajú rámec spolupráce medzi Úniou a príslušnými partnerskými krajinami či regiónmi.

2. Pri príprave a vykonávaní tematických strategických dokumentov sa dodržiavajú zásady účinnosti pomoci, ako sú partnerstvo, koordinácia a v prípade potreby harmonizácia. Preto sú tematické strategické dokumenty v súlade s programovacími dokumentmi, ktoré boli schválené alebo prijaté v rámci iných nástrojov vonkajšej pomoci Únie, pričom ich neduplikujú.

Tematické strategické dokumenty v zásade vychádzajú z dialógu Únie alebo v prípade potreby aj príslušných členských štátov s dotknutými partnerskými krajinami alebo regiónmi, do ktorých sa zapojí aj občianska spoločnosť a regionálne a miestne orgány, aby sa zabezpečilo, že príslušné krajiny alebo regióny sa dostatočne stotožnia s procesom programovania.

Únia a členské štáty sa budú navzájom radiť v ranej fáze programovacieho postupu v záujme posilnenia súladu a komplementárnosti ich činností spolupráce.

3. Každý tematický strategický dokument je doplnený viacročným orientačným programom, v ktorom sú zhrnuté prioritné oblasti vybrané na financovanie zo strany Únie, osobitné ciele, očakávané výsledky, ukazovatele výkonnosti a harmonogram pomoci Únie.

Vo viacročnom orientačnom programe sa určia orientačné finančné prostriedky vyčlenené pre každý program, ktorý je v ňom zahrnutý, pričom sa zohľadnia potreby a konkrétne problémy dotknutých partnerských krajín alebo regiónov. Ak je to nutné, vyčlenené finančné prostriedky sa môžu uviesť vo forme rozsahu.

4. Komisia schvaľuje tematické strategické dokumenty a prijíma viacročné orientačné programy v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 236/2014. Tento postup sa uplatňuje taktiež pri zásadných revíziách, v dôsledku ktorých sa tematické strategické dokumenty alebo viacročné orientačné programy výrazne zmenia.

5. Postup preskúmania uvedený v článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 sa neuplatňuje pri nepodstatných zmenách alebo technických úpravách tematických strategických dokumentov a viacročných orientačných programov, podľa ktorých sa prerozdedia finančné zdroje v rámci orientačných finančných prostriedkov vyčlenených na prioritnú oblasť, ani pri zvyšovaní či znižovaní sumy počiatočných vyčlenených orientačných finančných prostriedkov o najviac 20 %, ale nie viac ako je suma 10 000 000 EUR, a to pod podmienkou, že takéto zmeny alebo technické úpravy neovplyvnia prioritné oblasti a ciele stanovené v uvedených dokumentoch.

V takýchto prípadoch sa zmeny alebo technické úpravy bezodkladne oznámia Európskemu parlamentu a zástupcom členských štátov vo výbore uvedenom v článku 11.

6. Z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov súvisiacich s potrebou rýchlej reakcie Únie môže Komisia zmeniť tematické strategické dokumenty a viacročné orientačné programy v súlade s postupom uvedeným v článku 16 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 236/2014.

7. Pri akomkoľvek programovaní alebo preskúmaní programov, ktoré sa uskutočnia po uverejnení správy o preskúmaní v polovici trvania uvedenej v článku 17 nariadenia (EÚ) č. 236/2014, sa zohľadnia výsledky, zistenia a závery uvedenej správy.

Článok 9

Občianska spoločnosť

Vypracovanie, programovanie, vykonávanie a monitorovanie opatrení podľa tohto nariadenia sa vykonáva, ak je to možné a vhodné, v konzultácii s občianskou spoločnosťou.

Článok 10

Ľudské práva

1. Komisia zabezpečí, aby sa opatrenia prijaté podľa tohto nariadenia, ktoré sa týkajú boja proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti, vykonávali v súlade s medzinárodným právom vrátane medzinárodného humanitárneho práva.

2. V súlade so strategickým rámcom a akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu Komisia vypracúva operačné usmernenia s cieľom zabezpečiť zohľadnenie ľudských práv pri navrhovaní a vykonávaní opatrení uvedených v odseku 1, najmä pokiaľ ide o zamedzenie mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu a dodržiavanie zásad riadneho procesu vrátane prezumpcie neviny, práva na spravodlivý proces a práva na obhajobu. Jasný ľudskoprávny rozmer obsahujú aj opatrenia zamerané na počítačovú bezpečnosť a boj proti počítačovej kriminalite.

3. Komisia starostlivo monitoruje vykonávanie opatrení uvedených v odseku 1 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie povinností v oblasti ľudských práv. Komisia zapracuje informácie v tomto ohľade do svojich pravidelne podávaných správ.

HLAVA IV

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 11

Výbor

Komisii pomáha výbor (ďalej len „Výbor pre nástroj stability a mieru“). Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 12

Európska služba pre vonkajšiu činnosť

Toto nariadenie sa uplatňuje v súlade s rozhodnutím 2010/427/EÚ, najmä jeho článkom 9.

Článok 13

Finančné krytie

1. Finančné krytie na vykonávanie tohto nariadenia na obdobie rokov 2014 až 2020 je 2 338 719 000 EUR.

2. Ročné rozpočtové prostriedky schvaľuje Európsky parlament a Rada v medziach viacročného finančného rámca.

3. Na obdobie rokov 2014 až 2020:

- a) minimálne 70 percentuálnych bodov finančného krytia sa vyčlení na opatrenia, ktoré patria pod článok 3; a
- b) deväť percentuálnych bodov finančného krytia sa vyčlení na opatrenia, ktoré patria pod článok 4.

Článok 14

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 11. marca 2014

Za Európsky parlament
predseda
M. SCHULZ

Za Radu
predseda
D. KOURKOULAS

Vyhlasenie Európskej komisie k strategickému dialógu s Európskym parlamentom ⁽¹⁾

Na základe článku 14 Zmluvy o Európskej únii Európska komisia bude viesť strategický dialóg s Európskym parlamentom pred plánovaním programov v rámci nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 230/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj na podporu stability a mieru, a v prípade potreby po počiatkových konzultáciách s príslušnými príjemcami. Európska komisia predloží Európskemu parlamentu príslušné dostupné dokumenty týkajúce sa tvorby programov, v ktorých budú uvedené orientačné sumy pridelených rozpočtových prostriedkov na krajinu/región, a v rámci krajiny/regiónu priority, možné výsledky a orientačné sumy rozpočtových prostriedkov pridelených na jednotlivé priority v rámci geografických programov, ako aj výber foriem pomoci (*). Európska komisia predloží Európskemu parlamentu príslušné dostupné dokumenty týkajúce sa tvorby programov, v ktorých budú uvedené tematické priority, možné výsledky, výber foriem pomoci (*) a sumy rozpočtových prostriedkov pridelených na priority stanovené v tematických programoch. Európska komisia zohľadní stanovisko Európskeho parlamentu k tejto veci.

Európska komisia bude viesť strategický dialóg s Európskym parlamentom pri príprave priebežného hodnotenia a pred každou podstatnou revíziou programových dokumentov počas obdobia platnosti tohto nariadenia.

Európska komisia na požiadanie Európskeho parlamentu vysvetlí, ako v programových dokumentoch zohľadnila jeho pripomienky a aké ďalšie následné kroky uskutočnila na základe strategického dialógu.

⁽¹⁾ Európska komisia bude zastúpená na úrovni zodpovedného komisára.

(*) Podľa potreby.